

ÖZ

Yazar	:Battal ARI
Üniversite	:Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi
Anabilim Dalı	:Eğitim Bilimleri
Tezin Niteliği	:Yüksek Lisans Tezi
Sayfa Sayısı	: XXI+161
Mezuniyet Tarihi	:04/06/2013
Tez Danışmanı	:Yrd. Doç. Dr. Sevinç Çırak KARADAĞ

KIRGIZİSTAN VE TÜRKİYE EĞİTİM SİSTEMLERİNDE ORTAÖĞRETİM 7. VE 8. SINIFLAR BİYOLOJİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMLARININ KARŞILAŞTIRMALI OLARAK İNCELENMESİ

Bu çalışmanın amacı; Kırgızistan eğitim sisteminde 7. ve 8. sınıflar Biyoloji Dersi öğretim programı ile Türkiye eğitim sisteminde 7. ve 8. sınıflar Fen ve Teknoloji Dersi içinde yer alan biyoloji alanı öğretim programlarını karşılaştırmak ve öğretim programlarının benzer ve farklı yönlerini tespit edip, programlar arası etkileşimi sağlamaktır. Çalışmada, Kırgızistan ve Türkiye’de 7. ve 8. sınıflarda uygulanan en son biyoloji öğretim programları incelenmiştir. Yine bu derslere ait ders kitaplarına bakılmış, ders öğretmenleri ve uzmanlarla görüşülmüştür. Bu çalışma üç bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde, araştırmanın aktüalitesi, araştırmanın problemi, araştırmanın amacı, araştırmanın alt amaçları, araştırmanın hipotezi, araştırmanın önemi, araştırmanın sınırlılıkları, araştırma yöntemleri, ve araştırma ile ilgili tanımlar açıklanmıştır. Birinci bölümde, Türkiye eğitim sisteminde Fen ve Teknoloji dersinin yeri, Fen ve Teknoloji dersi öğretim programının hazırlanma aşamaları, Fen ve Teknoloji dersi öğretim programının temel yapısı, Fen ve Teknoloji dersi öğretim programının genel amaçları, öğrenme öğretme süreci, yapılandırıcı öğrenme yaklaşımı, öğretim stratejileri, Fen ve Teknoloji eğitiminde dil, ev ödevleri, ölçme ve değerlendirme, Fen ve Teknoloji dersi öğretim programının organizasyon yapısı, Fen ve Teknoloji dersi öğretim programında “Bilgi”, Fen ve Teknoloji dersi öğretim programında “Fen-Teknoloji-Toplum-Çevre” örüntüsü, Fen ve Teknoloji dersi öğretim programında “Bilimsel Süreç Becerileri”, “Tutumlar ve Değerler”, 7. ve 8. sınıflardaki biyoloji alanı konu içerikleri ile bu ünitelere ait kazanımlar ve etkinliklere yer verilmiştir. Ayrıca Fen ve Teknoloji ders kitapları ile ilgili bilgi verilmiştir. İkinci bölümde, Kırgızistan eğitim sisteminde Biyoloji Dersi öğretim programının temel yapısı, öğrenme-öğretme süreci, Biyoloji Dersi öğretim programının genel amaçları ve gerekçesi, ölçme ve değerlendirme süreci, Kırgızistan eğitim sistemi Biyoloji Dersi 7. ve 8. sınıflar öğretim programının içeriği, genel eğitim programı v içindeki yeri ve ünite içeriklerine yer verilmiştir. Halen okutulmakta olan ders kitapları ile ilgili bilgi verilmiştir. Ayrıca biyoloji öğretmenleri ve uzmanlarla görüşmeler yapılarak uygulanmakta

olan Biyoloji Dersi öğretim programı ile ilgili görüşlerine yer verilmiştir. Üçüncü bölümde, Türkiye'deki 7. ve 8. sınıflarda okutulan Fen ve Teknoloji dersi öğretim programı ile Kırgızistan'daki 7. ve 8. sınıflar Biyoloji Dersi öğretim programlarının yapısı, amaçları ve içerikleri karşılaştırılmış, ayrıca ölçme ve değerlendirme, öğrenme-öğretme süreçleri, ders kitapları da karşılaştırılmıştır. Sonuç ve öneriler kısmında araştırma ile ilgili değerlendirme ve öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Biyoloji Dersi, Fen ve Teknoloji Dersi, Karşılaştırmalı

Biyoloji Eğitimi, Öğretim Programı, Bilimsel Süreç Becerileri, Fen-Teknoloji-Toplum-Çevre.

КЫСКАЧА МАЗМУНУ

Даярдаган	:Баттал АРЫ
Университет	: Кыргыз-Түрк Манас университети
Багыты	:Педагогика
Иштин сыпаты	:Магистрдик диссертация
Беттердин саны	:XXI+161
Бутуру датасы	:04/06/2013
Илими Жетекчи	:И.о.доц.др. Севинч Чырак Карадаг

**Кыргыз Республикасынын жана Түркия
Республикасынын билим берүү системаларында, орто
билим берүүнүн 7-8-класстарында биология предметинин
окуу программаларынын салыштырма планда
изилдениши**

Колубуздагы изилдөөнүн максаты, Кыргыз Республикасынын билим берүү системасында 7-8-класстарда биология предметинин окуу программасы менен Түркия Республикасынын 7-8-класстарында Табигый илимдер жана Технология предметинин ичинде орун алган биология боюнча окуу программасын салыштыруу жана окуу программаларынын окшоштуктары менен айырмачылыктарын анализдеп, бул программалардын бири-бирине оң таасир тийгизүүлөрүн камсыздоо. Бул иште Кыргызстанда жана Түркияда 7-8-класстарда колдонулуп жаткан эң акыркы иштелип чыккан окуу программалары иликтөөгө алынды. Ошондой эле аталган предметке тиешелүү окуу китептери каралып чыкты жана бул предметтин окутуучулары менен жолугушуулар өттү. Колубуздагы эмгек үч баптан турат. Киришүүдө изилдөөнүн актуалдуулугу, изилдөө проблемасы, изилдөөнүн максаты жана милдеттери, иликтөөнүн гипотезасы, изилдөөнүн мааниси, чектери, изилдөө методдору жана изилдөөгө байланышпау аныктамалар берилди. Биринчи бапта Түркия Республикасынын билим берүү системасында Табигый илимдер жана Технология предметинин орду, Табигый илимдер жана Технология предметинин окуу программасынын даярдалуу баскычтары, Табигый илимдер жана Технология предметинин окуу программасынын негизги структурасы, Табигый илимдер жана Технология предметинин окуу программасынын башкы максаттары, окуу-окутуу процесси, окутуу стратегиялары, Табигый илимдер жана Технология предметин окутууда тилдин ролу, үй тапшырмалары, билимди текшерүү жана баалоо процессине

байланыштуу маалыматтар берилген. Табигый илимдер жана Технология предметинин окуу программасынын түзүлүшү, Табигый илимдер жана Технология предметинин окуу программасында “Билим”, “Табигый илимдер – Технология – Коом – Айлана чөйрө” түшүнүктөрүнүн айкалышы, “Мүмкүнчүлүктөрдү өнүктүрүүгө окутуу”, “Мамилелер жана баалуулуктар”. vii Мына ушул бөлүмдөр менен 7-8-класстарда окутулуучу биология тармагындагы темалардын мазмундары жана алынуучу натыйжалар орун алат. Ошондой эле Табигый илимдер жана Технология предмети боюнча окуу китептери тууралуу сөз болот. Экинчи бапта Кыргыз Республикасынын билим берүү системасында биология предметинин окуу программасынын негизги структурасы, окуу-окутуу процесси, биология предметинин окуу программасынын башкы максаттары жана керектүүлүгү, билимди текшерүү жана баалоо процесси, Кыргыз Республикасынын билим берүү системасында 7-8-класстарында биология предметинин окуу программасынын мазмуну жана анын негизги окуу программада алган орду, ошондой эле бөлүмдөрүнүн мазмунуна орун берилет. Азыркы учурда окутулуп жаткан окуу китептерине байланыштуу маалыматтар берилет. Ошондой эле биология предметинин окутуучулары жана адистер менен жолугушуулар өткөрүлүп, учурда колдонулуп жаткан биология предметинин окуу программасы тууралуу пикирлери берилет. Үчүнчү бапта Түркия Республикасынын 7-8-класстарда окутулуучу Табигый илимдер жана Технология предметинин окуу программасы менен Кыргыз Республикасындагы 7-8-класстарда окутулуучу биология предметинин окуу программасынын түзүлүшү, максаттары жана мазмундары салыштырылат. Ошондой эле билимди текшерүү жана баалоо, окуу-окутуу процесстери жана окуу китептери да салыштырылат. Коругундуда изилдөөгө тиешелүү жыйынтыктар жана сунуш пикирлер орун алмакчы.

Түйүндүү сөздөр: Биология предмети, Табигый илимдер жана Технология

предмети, Биология предмети салыштырма планда окутуу, окуу программасы,

Мүмкүнчүлүктөрдү өнүктүрүүгө окутуу, Табигый илимдер – Технология – Коом

– Айлана чөйрө.

ABSTRACT

Author	:Battal ARI
University	:Kyrgyzstan-Turkey Manas University
Department	: Educational Sciences
The Nature of The Thesis	:Master's Thesis
The Number of Pages	:XXI+161
Date of Graduation	:04/06/2013
Supervisor	: Asst. Assoc. Dr. Sevinç Çırak KARADAĞ

THE COMPARATIVE STUDY OF THE CURRICULUM OF BIOLOGY CLASSES OF KYRGYZSTAN AND TURKEY SECONDARY EDUCATION SYSTEMS IN 7TH AND 8TH GRADES

The purpose of this study is to compare the biology curriculum area, to identify similar and different parts and also to provide interaction between the curriculum of 7th and 8th grades of Biology Curriculum in Kyrgyz and Turkish education system. In this study the most recent biology which have been applied in 7th and 8th grades education programs have been examined. Apart from this the textbook for these classes have been examined and some of the course teachers and experts have been interviewed. In the introduction part, the research actuality, problem, its aim, sub-objectives, hypothesis, significance limitations, methods and also definitions related with this research have been described. In the first part, the importance of Science and Technology course in Turkish education system, the preparation stages of Science and Technology course curriculum, the basic structure of this course, the general objectives, teaching-learning process, the constructivist approach to learning, teaching strategies, language, assignments, assessment and evaluation in this course, curriculum, organizational structure, 'Information' in the curriculum of Science and Technology, 'Science-Technology-Society-Environment' pattern, 'Science Process Skills', 'Attitudes and Values' in this course and also the subject area of biology in 7th and 8th grades the achievement and activities are included with the contents of these units. Apart from this some information has been given related to the textbooks of Science and Technology subject.

In the second part the basic structures of Biology lesson in Kyrgyz education system, teaching-learning process, general objectives and justification, the process of assessment and evaluation, the content of biology lesson in 7th and 8th grades in Kyrgyz education system and also the importance of it in general education program and the contents of the units have been included. Some information about the textbook which are still taught have been given. Moreover interviews with the biology teachers and ix

some experts and their views about the program which is being implemented in Biology lesson have also been included. In the third part the structure of Science and Technology education program in 7th and 8th grades in Turkey and Biology lesson in 7th and 8th grades in Kyrgyz education, their aims, contents have been compared and also their assessment and evaluation, teaching-learning process, their textbooks have been compared with each other.

In the conclusion and recommendation part some evaluation and recommendation related to the research have been presented.

Key Words: Biology Lesson, Science & Technology Lesson, Comparative

Biology Lesson, Curriculum, Science Process Skills, Science-Technology-Society-Environment.

АННОТАЦИЯ

Автор	: Баттал Ары
Университет	: Кыргызско-Турецкий Университет «Манас»
Направление	: Педагогика
Вид работы	: Магистерская диссертация
Страница	: XXI+161
Дата окончания	: 04/06/2013
Руководитель	: И.о.доц. Севинч Чырак Карадаг

**Сравнительное исследование рабочих программ по
предмету биологии 7-8-классов среднего образования в
системе образования Кыргызской Республики и
Республики Турции.**

Цель данной работы; сравнить рабочие программы по биологии 7-8-классов в системе образования Кыргызской Республики и отрасли биологии 7-8-классов в системе образования Республики Турции, который рассматривается на уроках Естественные науки и Технология. А так же выявлять сходство и различия рабочих программ и обеспечивать их содействия. В данной работе были изучены последние разработанные рабочие программы 7-8-классов в Кыргызской Республике и Республики Турции. Были изучены учебники по биологии, а так же проводились встречи с учителями и специалистами по биологии. Диссертация состоит из трех глав: Введении раскрыты такие вопросы как актуальность исследования, проблемы исследования, цель и задачи исследования, гипотеза исследования, значимость изучения, границы исследования, методы исследования и подобные вопросы связанные с исследованием. На первой главе мы рассмотрели место предмета Естественные науки и Технология в системе образования Турецкой Республики и подробно раскрыли ниже перечисляемые пункты; ступени разработки и основная структура рабочих программ по предмету Естественные науки и Технология, основные цели при разработке рабочей программы по предмету Естественные науки и Технология, учебно-обучаемый процесс, стратегии обучения, роль языка в обучении предмета Естественные науки и Технология, домашние задания, измерение и оценка знаний, организационная структура рабочей программы по предмету Естественные науки и Технология, «Знание» в рабочей программе по предмету Естественные науки и Технология, сочетания таких понятий как «Естественные науки –Технология – Общества - Окружающая среда» в рабочей программе по предмету Естественные науки и Технология, место и роль «Обучение развития способностей» и «Отношении и ценности» в рабочей программе по предмету Естественные науки и Технология. А так

же рассказали о содержаниях темы и что должны приобрести ученики 7-8-классов после обучение той или иной главы. xi Были даны подробные информации об учебниках по предмету Естественные науки и Технология. Во второй главе мы рассмотрели рабочие программы по предмету биология в системе образования Кыргызской Республики и раскрыли следующие вопросы; основная структура рабочей программы по предмету биология, учебно-обучаемый процесс, основные цели и необходимость рабочей программы по биологии, процесс измерение и оценка знаний. Содержание глав рабочей программы 7-8-классов по предмету биология и ее место и роль в системе образования Кыргызской Республики. Дали информации об учебниках, которые обучаются в данное время. А так же рассказали о мнениях специалистов и учителей по биологии с которыми проводились встречи, о применяемой рабочей программе. В третьей главе были сравнены структуры, цели и содержания рабочих программ 7-8-классов по предметом Естественные науки и Технология в Турецкой Республики и Биология в Кыргызской Республики. А так же были сравнены измерения и оценки знаний, учебно-обучаемый процесс и учебники двух стран. В заключении мы привели итог, дали свою оценку и предложении связанные с исследованием.

Ключевые слова: Урок биологии, Урок естественной науки и технологии, Сравнительное обучение по биологии, Рабочая программа, Обучение развития способностей, Естественные науки – Технология – Общества - Окружающая среда.